

"Tix la senyera pel jovent..."

Els mallorquins tenen himne oficial per primera vegada. 'La Balanguera' que, des de fa gairebé un segle, "de tradicions i d'esperances, tix la senyera pel jovent" és el símbol de l'autogovern mallorquí... excepte per al PP.

Tretze anys i mig després de posar-se en marxa les institucions autonòmiques balears, el Consell Insular de Mallorca (CIM) ha aprovat l'himne mallorquí. Un himne que sovint ha estat reclamat com a propi de totes les Balears, però que vist el rebuig de les altres illes, no ha pogut mai ésser-ho. El dilluns dia 4 el plenari del CIM atorgava la condició oficial d'himne mallorquí a *La Balanguera*, el poema de Joan Alcover i Maspons que va ser escrit a les darreries de 1902 o als inicis de 1903. Els 93 anys de camí cap a la consideració oficial d'himne han estat llargs i dificultosos.

'Oficialització' popular. El cant públic de *La Balanguera* està documentat per primera vegada el juliol de 1926, quan l'Orfeó de Sabadell la cantà al Teatre Líric de Palma. Segons va escriure el fill del poeta, el nombrós públic, en sentir-la "va posar-se dret i va obligar a repetir-la fins a tres voltes". A poc a poc *La Balanguera* és interpretada arreu de Mallorca per corals i grups musicals diversos. Formalment no era cap himne, però les seves característiques i la forma en què era acollida per tota la població anaren oficialitzant-la si més no popularment. Durant la Segona República gairebé totes les escoles i colònies d'estiu la cantaven. L'any 1934, quan s'inaugura Ràdio Mallorca, la melodia *La Balanguera* és emprada com a sinfonia d'obertura i de tancament de la programació. Una clara uti-

lització com a himne mallorquí.

Dos anys més tard, arran de les Olimpíades Populars de Barcelona (1936), del moll de Palma sortí la representació mallorquina, que va ser acomiadada cantant *La Balanguera*.

Amb la guerra civil la composició d'Alcover es converteix en *sospitosa*. Superats els primers anys de la postguerra, ja en la dè-

Popularment els mallorquins han considerat 'La Balanguera', poema de Joan Alcover, com a himne des de fa molts anys.

cada dels cinquanta, resorgeix *La Balanguera*, que és interpretada novament el 1951 amb motiu del 25è aniversari de la mort del poeta. En aquell acte hi eren presents els jerarques del règim, i la premsa del Movimiento se'n va fer ample ressò: "con letra de Alcover y música del Maestro Vives, que igualmente, fué muy aplaudida", escrivia el diari *Baleares* el 25 de febrer d'aquell any. A pesar de la utilització de la composició en certs esdeveniments oficials, el règim mai no va aconseguir identificar el po-

ema amb els ideals dictatorials.

A partir dels anys setanta, i segons l'exposició de motius per oficialitzar l'himne que va llegir Damià Pons (PSM), "*La Balanguera* ha incrementat considerablement la seva presència en els repertoris musicals de les corals, les bandes, els cantautors i els grups musicals. A més, cada vegada més s'ha assumit la seva condició de cançó representativa adient per a tots aquells actes que tenien un contingut cívic, referit als elements més característics de la identitat del país, bé fossin la llengua i la cultura, o les commemoracions històriques o les mobilitzacions reivindicatives del dret polític a l'autogovern. En general, la majoria dels ciutadans, en un gest de reconeixement i respecte, en aquestes ocasions l'han escoltada dempeus [...] Al llarg dels darrers anys, *La Balanguera* ha anat assolint als ulls de molts ciutadans la condició d'himne. I el procés s'ha anat produint a partir d'una dinàmica d'acceptació que ha estat impulsada per la mateixa societat civil, la qual l'ha acabada assumint, de fet, com a himne de Mallorca amb tota naturalitat".

Els intents per oficialitzar el poema com a himne han trobat molts entrebancs. El primer intent es produeix el 1984 –només un any després d'atorgat l'Estatut– quan Sebastià Serra –llavors diputat del PSM– presenta la petició perquè fos aprovat com a himne de Balears. Les reticències –fins i tot dins el seu mateix grup– de menorquins i d'eivis-

Tots els grups del Pacte de Progrés han acordat que 'La Balanguera' sigui l'himne oficial de Mallorca. El camí cap a l'oficialització ha estat difícil.

sencs, que consideraven *La Balanguera* estrictament mallorquina, aconsellaren la retirada de la petició.

Vuit anys després, Maria Antònia Munar (UM), consellera de Cultura i Educació en aquell moment, anuncia (el 9 de març de 1992) que farà tot el possible perquè les Illes tinguin un himne. Quan es comenta que podria ser *La Balanguera* la composició elegida, novament es produeix el rebuig de Menorca i Eivissa, on es canta, oficiosament i respectivament *Un senyor damunt un ruc* i *Roqueta, sa meva roqueta*, com a himnes propis. Així, s'anava posant de manifest que cada illa hauria de tenir el seu propi himne i, després, ja es tractaria de fer un himne comú. Munar va ser destituïda del seu càrrec en el govern al setembre de 1992, i el govern va anar deixant en l'oblit l'elecció d'un himne. Les Balears, de fet, encara no tenen un himne.

Passaren tres anys, i amb les eleccions autonòmiques de 1995,

el Consell Insular va canviar de majoria. El Pacte de Progrés (PSOE, PSM, UM i el suport extern d'EU) acordà que *La Balanguera* seria l'himne oficial de Mallorca. Un any després, ara mateix, es planteja definitivament. Tots els grups de la majoria hi estan d'acord, però el Partit Popular s'hi mostra en desacord.

Seguint una estratègia de confrontació total, sigui quin sigui el tema debatut, el PP s'oposa a *La Balanguera*. Els sectors més reaccionaris es manifesten a través de cartes a la premsa, explicant absurdes raons per oposar-s'hi. Però l'estratègia conservadora es troba amb un fet incontestable: fins i tot bona part dels seus càrrecs institucionals, des de sempre, quan senten *La Balanguera* adopten, drets, la posició de respecte que tot himne mereix, sobretot si és el de la mateixa terra. Des d'avui, ho podran fer sabent que l'himne que escolten és l'oficial de tots els mallorquins: *La Balanguera*.

Miquel Payeras

La Balanguera

L'himne aprovat pel Consell de Mallorca és el poema d'Alcover reduït en dues estrofes. El text definitiu de l'himne dels mallorquins és el següent:

*La Balanguera misteriosa,
com una aranya d'art subtil
buida que buida sa filosa
de nostra vida treu el fil.
Com una parca bé cavil·la,
teixint la tela per demà,
la Balanguera fila, fila,
la Balanguera filarà.*

*Girant l'ullada cap enrera
guaita les ombres de l'avior,
i de la nova primavera
sap on s'amaga la llavor.
Sap que la soca més s'enfila
com més endins pot arrelar,
la Balanguera fila, fila,
la Balanguera filarà.*

*De tradicions i d'esperances
tix la senyera pel jovent,
com qui fa un vel de noviances
amb cabelleres d'or i argent.*

*De la infantesa qui s'enfila, de la vellura qui se'n va,
la Balanguera fila, fila,
la Balanguera filarà.*